

Milý příteli,

děkuji Ti za dopis. Přečetl jsem si ho se zájmem a musím přiznat, že mne zase inspiroval. Kdybych měl reagovat hned na všechno, co jsem v tomto posledním dopise /jako ostatně v každém z předchozích/ našel, byla by to nejspíš malá knížka. Zase si proto vyberu jenom něco. Máš pochybnosti o tom, zda je vůbec možné v jednom právním systému skloubit naši ústavou zaručený ideologický monogol marxismu-leninismu v kulturní politice, ve vzdělání, výchově a vyučování /Ústava ČSSR, čl. 16 odst. 1/ se svobodou myšlení, svědomí a náboženství, jakož i se svobodou náboženské a morální výchovy dětí ve shodě s přesvědčením rodičů apod., jak jsou zaručeny ve Všeobecné deklaraci a zvláště v Mezinárodních paktech, které se ratifikací staly československými zákony a součástí našeho právního řádu /přesně vzato: tři měsíce po uložení ratifikačních listin u gen. tajemníka OSN/.

Nejsem právník, proto vyložím své stanovisko jako laik. Nicméně vím, že platí už stará právní zásada, že nejnovější zákon vykládá a vymezuje všechny zákony starší. Jinými slovy: dosavadní zákony už nelze nadále vykládat takovým způsobem, který by porušoval nebo vyvracel závaznost zákona nového. Proto nelze např. žádné ustanovení ani samotnou ústavu ČSSR interpretovat tak, že by to bylo v rozporu konkrétně s texty obou mezinárodních paktů. Kdyby se však přece jenom ukázalo, že text některých zákonů je zcela zjevně v rozporu s novými zákony /tj. např. s oběma pakty/, pak je třeba takové zákony novelizovat, případně nahradit jinými. K tomu se náš stát ostatně zavázal přijetím a ratifikací obou paktů. Tak např. v čl. 2, odst. 2 Mezinárodního paktu o občanských právech a politických právech čteme: Každý stát, který je smluvní stranou Paktu se zavazuje, pokud tak již nestanoví existující zákonodárná nebo jiná opatření, že podnikne nutné kroky v souladu se svými ústavními postupy a ustanoveními tohoto Paktu k tomu, aby schválil taková zákonodárná nebo jiná opatření nutná k tomu, aby byla uplatněna práva uznaná v paktu. Požívání těchto práv může být omezeno jistým omezením, která musí být ovšem zákonem stanovena, ale pouze, pokud to může být slučitelné s povahou těchto práv a výhradně za účelem podpory obecného blaha v demokratické společnosti, /Mezinár. pakt o hosp., soc. a kult. právech, čl. 4/.

Nicméně ani v mimořádných situacích se od některých článků nelze odchýlit, např. právě od čl. 18 Mezinár. paktu o obč. a polit. právech, který ve svém dopise cituješ ~~xxxxxx/xxxxxx~~ /viz čl. 4 odst. 2 téhož Paktu/. Z toho tedy vyplývá, že náš stát vzal na sebe závazek, že bude plně respektovat právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství. "Toto právo zahrnuje v sobě svobodu vyznávat nebo přijímat náboženství nebo víru podle vlastní volby a svobodu projevovat své náboženství nebo víru sám nebo společně s jinými, at veřejně nebo soukromně, prováděním náboženských úkonů, behoslužbou, zachovávaním obřadů a vyučováním." Odstavec 3 téhož 18. čl. pak připomíná, že "svoboda projevovat náboženství nebo víru může být podrobena pouze takovým omezením, jaké předepisuje zákon a která jsou nutná k ochraně veřejné bezpečnosti, pořádku, zdraví nebo morálky nebo základních práv a svobod jiných".

Našimi zákony, a to právě těmi nedávno přijatými, je tedy zaručena svoboda veřejně projevovat náboženství nebo víru /tato formulace je důležitá, protože se jí mohou dovolávat také křesťané, kteří nepovažují křesťanství za náboženství a naopak víru považují za něco každé náboženskosti se vzpírajícího a od něho se odvracejícího docela jiným směrem/, mj. také vyučováním dětí i dospělých. Tato svoboda je jenom zvláštním případem svobody projevu vůbec. Právo na svobodu projevu zahrnuje /podle čl. 19 odst. 2 Mezinár. paktu o obč. a polit. právech/ "svobodu rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu nebo jakýmkoli prostředky podle vlastní volby". To znamená kupř., že křesťanský básník, spisovatel, malíř nebo sochař, hudební skladatel nebo výkonný hudebník, herec, zpěvák atd. ale také vědec, filosof a theolog, tedy laik stejně jako farář, má nejen právo se stejně jako každý jiný účastník kulturního života /čl. 15 odst. 1 Mezinár. paktu o hosp., soc. a kult. právech/, ale má právo svými uměleckými výtvoři nebo vědeckými pracemi či filosofickými /a pochopitelně tím spíše teologickými/ studiiemi projevovat svou víru a rozšiřovat křesťanské myšlenky a informace o křesťanství všemi způsoby podle vlastní volby, a to také formou vyučování a vzdělávání dětí i dospělých a rodiče mají právo zajistit náboženskou a morální výchovu dětí podle vlastního přesvědčení /čl. 18 odst. 4 Mezinár. paktu o obč. a polit. právech- srovnej též čl. 13 odst. 3 Mezinár. paktu o hosp., soc. a kultur. právech/. Pro to pro všech-